HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

11 martie 2008 *

În cauza C-420/06,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Verwaltungsgericht Schwerin (Germania), prin Decizia din 24 august 2006, primită de Curte la 16 octombrie 2006, în procedura

Rüdiger Jager

împotriva

Amt für Landwirtschaft Bützow,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnii P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts și A. Tizzano, președinți de cameră, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii K. Schiemann, A. Ó Caoimh (raportor), J.-C. Bonichot și A. Arabadjiev, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 18 septembrie 2007,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Jager, de K. Mueller, Rechtsanwältin;

— pentru Amt für Landwirtschaft Bützow, de domnul E. Schäfer, în calitate de agent;

— pentru guvernul elen, de domnul V. Kontolaimos și de doamna E. Svolopoulou, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul F. Erlbacher, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 27 noiembrie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 57-63 din Regulamentul (CE) nr. 796/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de stabilire

a normelor de aplicare a eco-condiționării, a modulării și a sistemului integrat de gestionare și control, prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori (JO L 141, p. 18, Ediție specială, 03/vol. 56, p. 210), astfel cum a fost modificat și rectificat prin Regulamentul (CE) nr. 239/2005 al Comisiei din 11 februarie 2005 (JO L 42, p. 3, Ediție specială, 03/vol. 62, p. 226, denumit în continuare „Regulamentul nr. 796/2004"), precum și a articolului 2 alineatul (2) din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO L 312, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 166).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Jager, agricultor, pe de o parte, și Amt für Landwirtschaft Bützow (Oficiul pentru Agricultură din Bützow, denumit în continuare „Amt"), pe de altă parte, referitor la acordarea unor prime pentru vacile care alăptează pentru anul 2001.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

Identificarea și înregistrarea bovinelor

3 Regulamentul (CE) nr. 1760/2000 al Consiliului și al Parlamentului European din 17 iulie 2000 de stabilire a unui sistem de identificare și înregistrare a bovinelor și privind etichetarea cărnii de vită și mânzat și a produselor din carne de vită și mânzat și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 820/97 al Consiliului (JO L 204, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 34, p. 186) prevede, la articolele 1-10, obligațiile care trebuie respectate în ceea ce privește identificarea și înregistrarea bovinelor.

4 Potrivit articolului 24 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1760/2000, trimiterile la Regulamentul nr. 820/97 se interpretează ca trimiteri la primul dintre aceste regulamente.

Schema de ajutor aplicabilă în ceea ce privește bovinele

— Regulamentul (CE) nr. 1254/1999

5 În temeiul articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1254/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind organizarea comună a pieței în sectorul cărnii de vită și mânzat (JO L 160, p. 21, Ediție specială, 03/vol. 28, p. 80), crescătorul de animale care deține în exploatația sa vaci care alăptează poate beneficia, la cerere, de o primă pentru menținerea șeptelului de vaci care alăptează, numită „primă pentru vacile care alăptează”, în limitele plafoanelor individuale, pe an și pe crescător de animale.

6 Potrivit articolului 21 din acest regulament, dreptul la obținerea primei este condiționat de faptul ca animalele să fie identificate și înregistrate în conformitate cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 820/97.

— Regulamentul (CE) nr. 1782/2003

7 Începând cu 1 ianuarie 2005, cele două dispoziții menționate anterior au fost abrogate de Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole

comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 2019/93, (CE) nr. 1452/2001, (CE) nr. 1453/2001, (CE) nr. 1454/2001, (CE) nr. 1868/94, (CE) nr. 1251/1999, (CE) nr. 1254/1999, (CE) nr. 1673/2000, (CEE) nr. 2358/71 și (CE) nr. 2529/2001 (JO L 270, p. 1, rectificare în JO 2004, L 94, p. 70, Ediție specială, 03/vol. 49, p. 177, rectificare în Ediție specială, 03/vol. 76, p. 291).

8 Potrivit considerentelor (2) și (24) ale Regulamentului nr. 1782/2003:

„(2) Plata integrală a ajutorului direct trebuie condiționată de respectarea normelor în materie de terenuri, de producție și de activitate agricolă. Respectivele norme trebuie să urmărească integrarea, în organizarea comună a pieței, a standardelor de bază în materie de mediu, de siguranță a produselor alimentare, de sănătate și de bunăstare animală, precum și de bune condiții agricole și de mediu. Dacă aceste standarde de bază nu sunt respectate, statele membre ar trebui să suspende ajutorul direct, parțial sau integral, după criterii proporționale, obiective și progresive. Această anulare nu trebuie să aducă atingere sancțiunilor actuale sau ulterioare prevăzute în orice alte dispoziții din legislația comunitară sau națională.

[…]

(24) Îmbunătățirea competitivității în agricultura comunitară și dezvoltarea unor standarde în materie de calitate a produselor alimentare și de mediu implică în mod obligatoriu o scădere a prețurilor instituționale la produsele agricole, precum și o creștere a costurilor de producție pentru exploatațiile agricole din Comunitate. Pentru a atinge aceste obiective și pentru a promova o agricultură durabilă și mai bine orientată spre piață, ar trebui să se treacă de la sprijinirea producției la sprijinirea producătorului, prin introducerea unui sistem

de ajutor de venit separat pe fiecare exploatație agricolă. Separarea nu modifică sumele plătite efectiv producătorilor, dar mărește considerabil eficiența ajutorului de venit. Prin urmare, este oportun să se condiționeze plata unică pe exploatație de respectarea standardelor în materie de mediu, de siguranță a produselor alimentare, de sănătate și de bunăstare animală, precum și de menținerea unor bune condiții agricole și de mediu în exploatație."

9 Potrivit articolului 1 din Regulamentul nr. 1782/2003:

„Prezentul regulament stabilește:

— normele comune care reglementează plățile directe aferente schemelor de sprijin de venit din cadrul politicii agricole comune, finanțate de Fondul european de orientare și garantare agricolă (FEOGA), secțiunea Garantare, menționate în anexa I, cu excepția celor prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 [al Consiliului din 17 mai 1999 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din FEOGA și de modificare și abrogare a unor regulamente (JO L 160, p. 80, Ediție specială, 03/vol. 28, p. 134)];

— un ajutor de venit acordat agricultorilor (denumit în continuare „schema de plată unică");

— scheme de ajutor pentru agricultorii care produc […] carne de vită […]"

10 Noțiunea „plată directă” este definită la articolul 2 litera (d) din Regulamentul nr. 1782/2003 ca desemnând „o plată acordată direct agricultorilor în cadrul uneia dintre schemele de sprijin pentru venit enumerate în anexa I” din același regulament. Această anexă menționează, printre altele, în ceea ce privește sectorul cărnii de vită, prima pentru vacile care alăptează.

11 Normele comune în materia plăților directe figurează în titlul II din Regulamentul nr. 1782/2003, intitulat „Dispoziții generale”, capitolul 1 din acesta, intitulat „Condiționare”, cuprinzând articolele 3-9 din acest regulament.

12 Articolul 3 alineatul (1) din acest regulament conține următoarele prevederi:

„Orice agricultor care primește plăți directe trebuie să respecte cerințele de reglementare în materie de gestionare prevăzute în anexa III, conform calendarului stabilit în aceeași anexă, precum și condițiile agricole și de mediu stabilite în conformitate cu articolul 5.”

13 Potrivit articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, cerințele de reglementare în materie de gestionare prevăzute în anexa III menționată anterior se referă la sănătatea publică, precum și la sănătatea animalelor și a plantelor, la mediu și la bunăstarea animalelor. Dintre aceste cerințe de reglementare, care se regăsesc în 18 directive și regulamente, în secțiunea A punctul 8 din anexa amintită se menționează articolele 4 și 7 din Regulamentul nr. 1760/2000.

14 Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 prevede:

„Dacă cerințele de reglementare în materie de gestionare sau bunele condiții agricole și de mediu nu sunt respectate din cauza unei acțiuni sau a unei omisiuni direct imputabile agricultorului în cauză, valoarea totală a plăților directe care trebuie acordate în anul calendaristic în cursul căruia s-a constatat nerespectarea este redusă sau eliminată după aplicarea articolelor 10 și 11 […]”

15 Potrivit articolului 7 alineatul (1) din acest regulament, normele detaliate privind reducerile și excluderile se stabilesc ținând seama în special de gravitatea, de amploarea, de persistența și de repetarea nerespectării constatate.

16 Articolul 10 alineatul (1) din regulamentul menționat, care figurează în capitolul 2, intitulat „Modularea și disciplina financiară”, din titlul II din acest regulament, prevede că toate cuantumurile plăților directe care urmează să fie acordate, pentru un an calendaristic dat, unui agricultor dintr-un anumit stat membru se reduc în fiecare an, până în 2012, cu procentele stabilite în această prevedere.

17 În temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 1782/2003, care figurează de asemenea în capitolul 2, în fiecare an, aceste cuantumuri pot face obiectul unei ajustări stabilite de Consiliul Uniunii Europene din motive de disciplină financiară.

18 În titlul III din acest regulament, intitulat „Schema de plată unică”, sunt cuprinse, în capitolele 1-4, normele de bază aplicabile acestui sistem de ajutor de venit, acordat agricultorilor „decuplat” de producție. Din articolul 33 alineatul (1) litera (a), din articolul 37 alineatul (1), din articolul 38 și din articolul 41 din acest regulament reiese

că agricultorii care au beneficiat, în cursul unei perioade de referință care cuprinde anii calendaristici 2000-2002, de o plată în temeiul a cel puțin una dintre schemele de ajutor prevăzute în anexa VI din regulamentul menționat, printre care se numără prima pentru vacile care alăptează, au dreptul să primească un ajutor a cărui valoare este calculată pe baza unui cuantum de referință, obținut, în cazul fiecărui agricultor, pornind de la media anuală, corespunzătoare acestei perioade, a valorii totale a plăților acordate în temeiul acestor scheme. Totalul cuantumurilor de referință nu poate fi mai mare decât un plafon național stabilit, pentru fiecare stat membru, în anexa VIII la regulamentul menționat.

19 Prevederile capitolului 5 din titlul III, intitulat „Aplicarea regională și facultativă", le permit statelor membre să decidă, până la 1 august 2004, să aplice, printre altele, la nivel regional schema de plată unică prevăzută în capitolele 1-4 din acest titlu sau să opteze pentru o aplicare parțială.

20 Secțiunea 1 din acest capitol 5, intitulată „Aplicarea regională", este constituită din articolele 58-63. În temeiul articolului 58 alineatele (1) și (3) și al articolului 59 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1782/2003, un stat membru poate efectua regionalizarea schemei de plată unică prin împărțirea plafonului său național între diferitele regiuni ale teritoriului său, și nu în mod individual între agricultorii din acest stat pe baza cuantumurilor de referință ale fiecăruia, și prin repartizarea forfetară a cuantumului fiecărui plafon regional astfel obținut tuturor agricultorilor din regiunea în cauză, fiecare dintre aceștia beneficiind de drepturi a căror valoare unitară se calculează prin împărțirea acestui plafon regional la numărul de hectare eligibile pentru ajutor stabilit la nivel regional.

21 Secțiunea 2 din același capitol 5, intitulată „Aplicarea parțială", cuprinde articolele 64-69. În temeiul prevederilor acestei secțiuni, statele membre au posibilitatea de a menține, la nivel național sau regional, în cadrul unui sistem numit „de recuplare", anumite plăți directe care depind de producție. Articolul 68 din Regulamentul nr. 1782/2003, intitulat „Plățile pentru carnea de vită", prevede în această privință, la alineatul (2) litera (a) punctul (i) primul și al treilea paragraf, că statele membre pot continua să acorde prima pentru vacile care alăptează în condițiile prevăzute în capitolul 12 din titlul IV din acest regulament.

22 Acest titlu IV, intitulat „Alte scheme de ajutor", conține prevederile aplicabile acestor din urmă scheme de plăți directe „decuplate". Aflat în acest titlu, articolul 138 din Regulamentul nr. 1782/2003, care se încadrează în capitolul 12, intitulat „Plățile pentru carnea de vită", prevede că, pentru a putea beneficia de plățile directe pentru carnea de vită, printre care se numără și prima pentru vacile care alăptează la care se referă articolele 125-128 din acest regulament, un animal trebuie să fie identificat și înregistrat conform dispozițiilor din Regulamentul nr. 1760/2000.

Normele de aplicare a sistemelor de ajutor aplicabile bovinelor

— Regulamentul (CEE) nr. 3887/92

23 Articolul 10c din Regulamentul (CEE) nr. 3887/92 al Comisiei din 23 decembrie 1992 de stabilire a normelor de aplicare a sistemului integrat de gestionare și control pentru anumite scheme de ajutoare comunitare (JO L 391, p. 36), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2801/1999 al Comisiei din 21 decembrie 1999 (JO L 340, p. 29, denumit în continuare „Regulamentul nr. 3887/92"), stabilește normele aplicabile în ceea ce privește reducerea ajutoarelor în cazul nerespectării cerințelor de înregistrare a bovinelor pentru care nu a fost formulată nicio cerere de ajutor. Acest articol are următorul cuprins:

„(1) În ceea ce privește alte bovine decât cele menționate la articolul 10b, în cazul în care controalele la fața locului constată că numărul de animale din exploatație care sunt eligibile sau care pot fi avute în vedere pentru acordarea ajutoarelor comunitare nu corespunde:

(a) animalelor înscrise în baza de date electronică în conformitate cu articolul 7 din Regulamentul […] nr. 820/97;

(b) animalelor înscrise în registrul agricultorului în conformitate cu articolul 7 din Regulamentul […] nr. 820/97;

(c) pașapoartelor animalelor deținute în exploatație în conformitate cu articolul 6 din Regulamentul […] nr. 820/97,

valoarea totală a ajutorului acordat agricultorului în temeiul schemei de ajutor în cauză pentru perioada de 12 luni anterioară controlului la fața locului care a dus la aceste constatări este redusă proporțional, cu excepția survenirii unui caz de forță majoră.

Reducerea se calculează pe baza numărului total de animale prezente pentru schema în cauză sau a mențiunilor din baza de date electronică prevăzută la articolul 5 din Regulamentul […] nr. 820/97 sau a pașapoartelor sau a înscrierilor din registrul agricultorului, ținându-se seama de cea mai mică dintre aceste valori.

[…]

(3) Dacă diferența constatată cu ocazia unui control la fața locului este mai mare de 20 % din numărul animalelor eligibile stabilit, nu se acordă nicio primă corespunzător perioadei de 12 luni anterioară controlului la fața locului.” [traducere neoficială]

— Regulamentul (CE) nr. 2419/2001

24 Regulamentul nr. 3887/92 a fost abrogat prin Regulamentul (CE) nr. 2419/2001 al Comisiei din 11 decembrie 2001 de stabilire a normelor de aplicare a sistemului integrat de gestionare și control pentru anumite scheme de ajutoare comunitare instituite prin Regulamentul (CEE) nr. 3508/92 al Consiliului (JO L 327, p. 11, rectificare în JO 2002, L 7, p. 48). Potrivit articolului 53 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul nr. 2419/2001, Regulamentul nr. 3887/92 se aplică totuși în continuare în ceea ce privește cererile de ajutor referitoare la anii de comercializare sau la perioadele de referință pentru prime care încep înainte de 1 ianuarie 2002.

25 Articolele 36-43 din Regulamentul nr. 2419/2001, care fac parte din titlul IV din acesta, intitulat „Baza de calcul pentru ajutoare, reduceri și excluderi", cuprind normele aplicabile în ceea ce privește constatările referitoare la cererile de ajutor pe cap de animal.

26 Articolul 39 din acest regulament, intitulat „Nerespectarea dispozițiilor aplicabile în ceea ce privește identificarea și înregistrarea bovinelor care nu fac obiectul unor cereri de ajutor", conține, la alineatul (1) primul paragraf, următoarele prevederi:

„În cazul în care controalele la fața locului constată, în ceea ce privește bovinele care nu fac obiectul unor cereri de ajutor, existența unor cazuri de nerespectare a prevederilor sistemului de identificare și de înregistrare a bovinelor, valoarea totală a ajutorului pe care îl poate solicita agricultorul, în conformitate cu articolul 36 alineatul (3), în temeiul schemelor de ajutor pentru bovine, pentru perioada de referință pentru prime în cauză, după ce au fost efectuate, dacă este cazul, reducerile prevăzute la articolul 38, se reduce cu o valoare calculată cu ajutorul formulei indicate la alineatul (2), cu excepția survenirii unui caz de forță majoră sau a unor circumstanțe excepționale în sensul articolului 48." [traducere neoficială]

27 Conform acestui alineat (2), valoarea reducerii este stabilită prin aplicarea, în ceea ce privește valoarea totală a ajutorului pe care îl poate solicita agricultorul, în temeiul schemelor de ajutor pentru bovine, pentru perioada de referință pentru prime în cauză, a unui coeficient care corespunde raportului dintre numărul de cazuri de nerespectare și numărul de bovine din exploatație la momentul efectuării controlului la fața locului, acest coeficient fiind ponderat astfel încât să țină seama de numărul mediu de bovine din exploatație în cursul anului în care a avut loc controlul la fața locului.

28 Prin articolul 1 punctul 11 litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 118/2004 al Comisiei din 23 ianuarie 2004 de modificare a Regulamentului nr. 2419/2001 (JO L 17, p. 7) s-a adăugat în cadrul articolului 39 alineatul (1) primul paragraf menționat mai sus următoarea prevedere:

„Cu toate acestea, valoarea cu care este redus ajutorul nu poate depăși 20 % din valoarea totală [a ajutorului] pe care agricultorul îl poate solicita [în temeiul schemelor de ajutor pentru bovine, pentru perioada de referință pentru prime în cauză]." [traducere neoficială]

— Regulamentul nr. 796/2004

29 Regulamentul nr. 796/2004 a abrogat Regulamentul nr. 2419/2001. În temeiul articolului 81 al doilea paragraf din acesta, Regulamentul nr. 796/2004 se aplică cererilor de ajutor introduse pe parcursul anilor de comercializare sau al perioadelor de referință pentru prime care încep de la 1 ianuarie 2005.

30 Considerentele (12), (55) și (56) ale Regulamentului nr. 796/2004 au următorul cuprins:

„(12) Regulamentul […] nr. 1782/2003 oferă statelor membre posibilitatea de a alege în ceea ce privește punerea în aplicare a anumitor scheme de ajutor pe care le prevede. În consecință, prezentul regulament trebuie să conțină dispozițiile necesare pentru a satisface nevoile în materie de gestionare și control corespunzătoare diferitelor alegeri posibile. Prin urmare, dispozițiile care trebuie stabilite în prezentul regulament nu pot fi aplicate decât în măsura în care statele fac alegerea menționată anterior.

[…]

(55) Pentru a proteja în mod eficient interesele financiare ale Comunității, trebuie adoptate măsuri adecvate de combatere a neregulilor și a fraudelor. Trebuie prevăzute dispoziții separate pentru neregulile legate de criteriile de eligibilitate pentru ajutor aplicabile diferitelor scheme de ajutor în cauză.

(56) Cu toate acestea, sistemul de reduceri și de excluderi prevăzut de Regulamentul nr. 1782/2003 privind obligațiile în materie de eco-condiționare urmărește un scop diferit, acela de a încuraja agricultorii să respecte legislația care există deja în diferite domenii ale eco-condiționării.”

31 Titlul III din Regulamentul nr. 796/2004, referitor la controale, cuprinde capitolul III, intitulat „Controalele privind eco-condiționarea”. În acest capitol figurează articolul

48, care prevede, la alineatul (1) primul și al doilea paragraf literele (b) și (c), că pentru orice control la fața locului se întocmește un raport redactat de autoritatea competentă, care este compus din mai multe părți. Una dintre acestea trebuie să descrie, separat, controalele efectuate pentru fiecare cerință sau normă în cauză, în timp ce o altă parte, numită „de evaluare", trebuie să prezinte un bilanț al importanței nerespectărilor referitoare la fiecare dintre cerințele și/sau normele respective, pe baza criteriilor de gravitate, amploare, persistență și repetare, cu menționarea factorilor care pot determina o scădere sau o majorare a reducerii care trebuie aplicate.

32 Titlul IV din Regulamentul nr. 796/2004 definește normele referitoare la baza de calcul pentru ajutoare, la reduceri și la excluderi.

33 Din acest titlu face parte capitolul I, intitulat „Constatări referitoare la criteriile de eligibilitate", care cuprinde, la articolele 57-63, normele aplicabile în această privință referitor la primele pe cap de animal, printre care se numără cele prevăzute la articolul 59, care stabilește reducerile și excluderile aplicabile bovinelor care fac obiectul cererilor de ajutor.

34 Intitulat „Constatări privind eco-condiționarea", capitolul II din acest titlu conține în special următoarele prevederi:

„*Articolul 66*

Reduceri aplicabile în caz de neglijență

(1) Fără a aduce atingere articolului 71, în cazul în care un caz de nerespectare constatat se datorează neglijenței agricultorului, trebuie aplicată o reducere a

cuantumului total al plăților directe definite la articolul 2 litera (d) din Regulamentul […] nr. 1782/2003, încasate deja sau care urmează să fie încasate de agricultor în baza cererilor pe care le-a introdus sau pe care urmează să le introducă în cursul anului calendaristic în care s-a făcut constatarea. În general, reducerea în cauză se ridică la 3 % din cuantumul total.

Cu toate acestea, pe baza rezultatelor evaluării furnizate de autoritatea de control competentă în raportul de control, în conformitate cu articolul 48 alineatul (1) litera (c), organismul plătitor poate decide să reducă sau să majoreze procentajul la 1 %, respectiv la 5 % din cuantumul total sau, în cazurile menționate la articolul 48 alineatul (1) litera (c) paragraful al doilea, să nu impună nicio reducere.

(2) În cazul în care s-au constatat mai multe cazuri de nerespectare cu privire la diverse acte sau norme care aparțin aceluiași domeniu de condiționare, pentru calculul reducerii conform alineatului (1), respectivele cazuri trebuie privite ca un singur caz de nerespectare.

(3) În cazul în care s-au constatat mai multe cazuri de neconformitate din diferite domenii supuse eco-condiționării, procedura de stabilire a reducerii prevăzute la alineatul (1) se aplică individual fiecărui caz de neconformitate.

Cu toate acestea, nerespectarea unei norme care constituie totodată o cerință se consideră caz de neconformitate.

Procentajele de reducere care rezultă se însumează. Cu toate acestea, reducerea maximă nu poate depăși 5 % din suma totală prevăzută la alineatul (1).

(4) Fără a aduce atingere cazurilor de nerespectare deliberată în sensul articolului 67, în cazul în care s-au constatat cazuri de nerespectare repetată trebuie, cu ocazia primei repetări, să se tripleze procentul stabilit conform alineatului (1) pentru primul caz de nerespectare. În acest scop și în cazul în care procentul a fost determinat în conformitate cu alineatul (2), organismul plătitor stabilește procentul care ar fi trebuit aplicat pentru primul caz de nerespectare a cerinței sau a normei în cauză.

Pentru fiecare repetare ulterioară, se înmulțește de fiecare dată cu trei rezultatul reducerii calculate pentru repetarea precedentă. Cu toate acestea, reducerea maximă nu poate să depășească 15 % din cuantumul total menționat la alineatul (1).

După atingerea procentului maxim de 15 %, agenția de plată informează agricultorul în cauză că, în eventualitatea unei noi constatări a aceleiași neconformități, se va considera că a acționat în mod deliberat în sensul articolului 67. În cazul în care, ulterior, se constată un nou caz de neconformitate, procentul de reducere care trebuie aplicat se calculează prin înmulțirea cu trei a rezultatului înmulțirii care a precedat, după caz, aplicarea limitei de 15 % prevăzute la al doilea paragraf ultima teză.

(5) Atunci când se constată o neconformitate repetată cu o altă neconformitate sau cu o altă neconformitate repetată, procentele de reducere care rezultă se adună. Cu toate acestea, fără a aduce atingere alineatului (4) al treilea paragraf, reducerea maximă nu poate depăși 15 % din suma totală prevăzută la alineatul (1).

Articolul 67

Reduceri și excluderi aplicabile în caz de nerespectare deliberată

(1) Fără a aduce atingere articolului 71, în cazul în care un caz de nerespectare constatat se datorează unei acțiuni deliberate a agricultorului, reducerea care trebuie aplicată asupra cuantumului total prevăzut la articolul 66 alineatul (1) primul paragraf se stabilește, în general, la un procent de 20 % din cuantumul total respectiv.

Cu toate acestea, pe baza rezultatelor evaluării prezentate de autoritatea de control competentă în raportul de control, în conformitate cu articolul 48 alineatul (1) litera (c), organismul plătitor poate decide să reducă procentul în cauză până la 15 % sau, după caz, să îl mărească până la 100 % din cuantumul total respectiv.

(2) În cazul în care un anumit caz de nerespectare intenționată se referă la o schemă de ajutor anume, agricultorul este exclus din schema respectivă pe durata anului calendaristic în cauză.

În cazurile extreme în ceea ce privește amploarea, gravitatea sau persistența sau în cazul în care s-a constatat o repetare a situației de nerespectare deliberată, agricultorul este, în plus, exclus din respectiva schemă de sprijin și pe durata anului calendaristic următor."

Aplicarea în timp a sancțiunilor administrative prevăzute de actele comunitare

35 Articolul 1 din Regulamentul nr. 2988/95 prevede:

„(1) În scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene, se adoptă prin prezenta o reglementare generală privind controalele uniforme, măsurile și sancțiunile administrative privind abaterile de la dreptul comunitar.

(2) Constituie abatere orice încălcare a unei dispoziții de drept comunitar, ca urmare a unei acțiuni sau a unei omisiuni a unui agent economic, care poate sau ar putea prejudicia bugetul general al Comunităților sau bugetele gestionate de acestea fie prin diminuarea sau pierderea veniturilor acumulate din resurse proprii, colectate direct în numele Comunităților, fie prin cheltuieli nejustificate."

36 Articolul 2 alineatul (2) a doua teză din acest regulament are următorul cuprins:

„În cazul modificării ulterioare a dispozițiilor care impun sancțiuni administrative și care sunt incluse în normele comunitare, se aplică retroactiv dispozițiile mai favorabile."

Reglementarea națională

37 În Germania, Legea de transpunere a reformei politicii agricole comune (Gesetz zur Umsetzung der Reform der Gemeinsamen Agrarpolitik) din 21 iulie 2004 (BGBl. 2004 I, p. 1763) prevede că prima pentru vacile care alăptează trebuie acordată, începând cu 1 ianuarie 2005, ca parte integrantă a schemei de plată unică, menționată în titlul III din Regulamentul nr. 1782/2003. În plus, această lege prevede aplicarea regională a schemei de plată unică.

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

38 În cursul lunii mai 2001, domnul Jager a solicitat Amt acordarea unor prime pentru vacile care alăptează, pentru 71 de bovine, în contul anului 2001.

39 Prin Decizia din 24 ianuarie 2002, Amt a respins în întregime această cerere pentru motivul că fuseseră constatate, cu ocazia unui control la fața locului, nereguli de tipul celor prevăzute la articolul 10c alineatul (1) din Regulamentul nr. 3887/92, diferența constatată fiind mai mare de 20 % din numărul animalelor eligibile.

40 După ce a fost respinsă și contestația formulată de domnul Jager, acesta a introdus, la 25 iulie 2002, o acțiune la Verwaltungsgericht Schwerin.

41 În decizia de trimitere, această instanță constată că, având în vedere articolul 2 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 2988/95 și Hotărârea din 1 iulie 2004,

Gerken (C-295/02, Rec., p. I-6369), care stabilesc principiul aplicării sancțiunii mai puțin severe, Regulamentul nr. 118/2004 este în orice caz aplicabil în ceea ce privește prezenta acțiune, în condițiile în care acest regulament a introdus, la articolul 39 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 2419/2001, o limită maximă, prevăzând faptul că ajutorul nu poate fi redus cu mai mult de 20 % din valoarea totală a ajutorului pe care agricultorul îl poate solicita, în temeiul schemelor de ajutor pentru bovine, pentru perioada de referință pentru prime în cauză.

42 Instanța de trimitere consideră însă că Regulamentul nr. 796/2004, care se aplică în ceea ce privește cererile de ajutor introduse pe parcursul anilor de comercializare sau al perioadelor de referință pentru prime care încep de la 1 ianuarie 2005, conține prevederi care sunt și mai favorabile pentru domnul Jager. Într-adevăr, articolele 57-63 din acest regulament, care ar relua în mare parte prevederile articolelor 36-43 din Regulamentul nr. 2419/2001, nu ar conține și o prevedere asemănătoare articolului 39 din acest din urmă regulament. Or, lipsa oricărei sancțiuni ar constitui sancțiunea cea mai puțin severă cu putință pentru domnul Jager.

43 Verwaltungsgericht Schwerin își pune însă problema dacă această prevedere mai favorabilă este aplicabilă în cauza care formează obiectul acțiunii principale, în condițiile în care în Germania, începând cu 1 ianuarie 2005, prima pentru vacile care alăptează se acordă sub forma unei plăți unice, astfel încât prevederile referitoare la primele pe cap de animal cuprinse în articolele 57-63 din Regulamentul nr. 796/2004 nu sunt aplicabile în acest stat membru.

44 În aceste condiții, Verwaltungsgericht Schwerin a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„[O] dispoziție care prevede sancțiuni mai puțin severe (în ceea ce privește primele pentru animale) trebuie să fie aplicată retroactiv chiar dacă această dispoziție nu este

aplicabilă, în principiu, decât în ceea ce privește o perioadă în cursul căreia primele pentru animale nu mai sunt acordate în statul membru în cauză, în care a fost instituită o schemă de sprijin direct[?]"

Cu privire la întrebarea preliminară

Observații introductive cu privire la sfera întrebării preliminare

45 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 2 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 2988/95 trebuie interpretat în sensul că prevederile instituite prin articolele 57-63 din Regulamentul nr. 796/2004 se aplică retroactiv în cazul unei cereri de ajutor pe cap de animal care se încadrează în domeniul de aplicare *ratione temporis* a Regulamentului nr. 3887/92 și care a avut ca rezultat o excludere de la beneficiul ajutorului în temeiul articolului 10c din acest din urmă regulament, chiar dacă dispozițiile Regulamentului nr. 796/2004 amintite anterior nu sunt aplicabile *ratione materiae* în statul membru în cauză.

46 În cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite la articolul 234 CE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care a fost sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (Hotărârea din 4 mai 2006, Haug, C-286/05, Rec., p. I-4121, punctul 17, și Hotărârea din 8 martie 2007, Campina, C-45/06, Rep., p. I-2089, punctul 30).

47 În plus, misiunea Curții este de a interpreta toate dispozițiile de drept comunitar care sunt necesare instanțelor naționale pentru a statua în cauzele cu care sunt sesizate,

chiar dacă respectivele dispoziții nu sunt expres indicate în întrebările adresate de aceste instanțe (a se vedea Hotărârea din 19 noiembrie 2002, Strawson și Gagg & Sons, C-304/00, Rec., p. I-10737, punctul 58, precum și Hotărârea Campina, citată anterior, punctul 31).

48 Din decizia de trimitere reiese că întrebarea preliminară pornește de la premisa că, în privința neregulii în cauză în acțiunea principală, și anume nerespectarea, în ceea ce privește bovinele care nu fac obiectul unor cereri de ajutor, a normelor privind identificarea și înregistrarea prevăzute în Regulamentul nr. 1760/2000, Regulamentul nr. 796/2004, care a intrat în vigoare în timp ce procedura principală era în curs de desfășurare, nu ar mai prevedea nicio sancțiune, spre deosebire de Regulamentul nr. 3887/92, precum și de Regulamentul nr. 2419/2001, care l-a abrogat și l-a înlocuit pe acesta din urmă.

49 Or, astfel cum au arătat pe bună dreptate domnul Jager, guvernul elen și Comisia Comunităților Europene, această premisă este greșită.

50 Este adevărat că, astfel cum a arătat instanța de trimitere, spre deosebire de articolele 36-43 din Regulamentul nr. 2419/2001, care cuprindeau dispozițiile aplicabile în ceea ce privește baza de calcul, reducerile și excluderile referitoare la cererile de ajutor pe cap de animal, articolele 57-63 din Regulamentul nr. 796/2004, care au același obiect, nu conțin o prevedere asemănătoare articolului 39 din Regulamentul nr. 2419/2001, care, la fel ca și articolul 10c din Regulamentul nr. 3887/92, pe care l-a înlocuit, privea în mod specific reducerea valorii ajutorului pentru bovine în cazul nerespectării, în ceea ce privește animalele care nu fac obiectul unor cereri de ajutor, a normelor privind înregistrarea și identificarea instituite prin Regulamentul nr. 1760/2000.

51 Cu toate acestea, nu s-ar putea deduce din cele de mai sus că Regulamentul nr. 796/2004 nu mai conține nicio prevedere în această privință.

52 Într-adevăr, în cadrul reformei politicii agricole comune (PAC) pe care a instituit-o Regulamentul nr. 1782/2003, Regulamentul nr. 796/2004 stabilind unele dintre normele de aplicare ale acestuia, normele referitoare la înregistrarea și la identificarea bovinelor prevăzute de Regulamentul nr. 1760/2000 se încadrează în prezent, astfel cum rezultă din articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 coroborat cu punctul 8 din secțiunea A din anexa III la acesta, printre cerințele legale în materie de gestionare pe care trebuie să le respecte fiecare beneficiar al plăților directe în temeiul eco-condiționării, atât în statele membre care au adoptat schema de plată unică menționată în titlul III din Regulamentul nr. 1782/2003, cât și în cele care au optat, în temeiul articolului 68 din regulamentul menționat, pentru „recuplarea" parțială a plăților pentru carnea de vită și mânzat prevăzute în titlul IV din același regulament și, așadar, atât în ceea ce privește bovinele care nu fac obiectul unor cereri de ajutor, cât și în ceea ce le privește pe cele care fac obiectul unor astfel de cereri.

53 Or, conform articolului 6 alineatul (1) și articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 și astfel cum reiese din considerentul (2) al acestui regulament, încălcarea normelor privind eco-condiționarea duce la aplicarea unor reduceri și a unor excluderi, acestea fiind prevăzute la articolele 66 și 67 din Regulamentul nr. 796/2004.

54 Prin urmare, în cazul nerespectării normelor privind identificarea și înregistrarea prevăzute în Regulamentul nr. 1760/2000 în ceea ce privește bovine care, astfel cum este cazul în acțiunea principală, nu fac obiectul unor cereri de ajutor, sunt aplicabile articolele 66 și 67 menționate anterior, referitoare la eco-condiționare.

55 În schimb, articolele 57-63 din Regulamentul nr. 796/2004, la care se referă instanța de trimitere, nu sunt aplicabile într-o situație precum cea care formează obiectul acțiunii principale, întrucât acestea prevăd reducerile și excluderile aplicabile în cazul nerespectării criteriilor de eligibilitate referitoare la cererile de ajutor pe cap de animal.

56 Într-adevăr, pe de o parte, astfel cum reiese din articolul 138 din Regulamentul nr. 1782/2003 și din articolul 59 din Regulamentul nr. 796/2004, aceste dispoziții nu sunt aplicabile, ca norme referitoare la încălcarea criteriilor de eligibilitate, decât în cazul în care cerințele privind identificarea și înregistrarea menționate în Regulamentul nr. 1760/2000 nu sunt respectate în ceea ce privește bovine care fac obiectul unor cereri de ajutor.

57 Pe de altă parte și din aceleași motive, astfel de dispoziții sunt susceptibile de a se aplica, astfel cum reiese din considerentul (12) al Regulamentului nr. 796/2004, numai în statele membre care au optat pentru „recuplarea" parțială a plăților pentru carnea de vită și mânzat, astfel încât acestea nu sunt aplicabile în state care, precum Republica Federală Germania, au adoptat de la început schema de plată unică.

58 Ținând seama de cele ce precedă, pentru a putea oferi un răspuns util instanței de trimitere, trebuie să se reformuleze întrebarea adresată și să se considere că, prin intermediul acesteia, instanța menționată urmărește să se stabilească dacă articolul 2 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 2988/95 trebuie interpretat în sensul că prevederile instituite prin articolele 66 și 67 din Regulamentul nr. 796/2004 se aplică retroactiv în cazul unei cereri de ajutor pe cap de animal care se încadrează în domeniul de aplicare *ratione temporis* a Regulamentului nr. 3887/92 și care a avut ca rezultat o excludere de la beneficiul ajutorului în temeiul articolului 10c din acest din urmă regulament.

Cu privire la interpretarea articolului 2 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 2988/95

59 Potrivit jurisprudenței Curții, principiul aplicării retroactive a sancțiunii mai puțin severe face parte din tradițiile constituționale comune ale statelor membre și, prin urmare, trebuie considerat ca fiind un principiu general al dreptului comunitar, a cărui respectare este asigurată de Curte și căruia instanța națională este obligată să i se conformeze (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 mai 2005, Berlusconi și alții, C-387/02, C-391/02 și C-403/02, Rec., p. I-3565, punctele 67-69, precum și Hotărârea Campina, citată anterior, punctul 32).

60 Acest principiu își găsește expresia în special la articolul 2 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 2988/95, dispoziție în temeiul căreia autorităților competente le revine sarcina să aplice retroactiv unei fapte care constituie o abatere în sensul alineatului (1) al acestui articol modificările ulterioare operate prin dispoziții cuprinse într-o reglementare comunitară sectorială care instituie sancțiuni administrative mai puțin severe (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 iulie 1997, National Farmers' Union și alții, C-354/95, Rec., p. I-4559, punctul 41, Hotărârea Gerken, citată anterior, punctul 61, Hotărârea Campina, citată anterior, punctul 33, și Hotărârea din 24 mai 2007, Maatschap Schonewille-Prins, C-45/05, Rep., p. I-3997, punctul 55).

61 Astfel cum a fost deja hotărât de către Curte, în domeniul controalelor și al sancțiunilor pentru neregulile comise în raport cu dreptul comunitar, legiuitorul comunitar a stabilit, prin adoptarea Regulamentului nr. 2988/95, o serie de principii generale și a instituit, ca regulă generală, obligația ca toate reglementările sectoriale să respecte aceste principii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 martie 2006, Emsland-Stärke, C-94/05, Rec., p. I-2619, punctul 50 și jurisprudența citată).

62 Trebuie, prin urmare, să se verifice dacă sunt îndeplinite condițiile enunțate la punctul 60 din prezenta hotărâre în împrejurări precum cele din acțiunea principală.

63 În această privință, trebuie să se constate în primul rând că, referitor la bovinele care nu fac obiectul unor cereri de ajutor, nerespectarea normelor privind înregistrarea și identificarea instituite prin Regulamentul nr. 1760/2000, în cazul căreia articolul 10c din Regulamentul nr. 3887/92 este aplicabil *ratione temporis* în cauza principală, constituie o „abatere" în sensul articolului 1 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2988/95, în măsura în care această încălcare a dreptului comunitar poate prejudicia bugetul general al Comunităților (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Gerken, citată anterior, punctul 49).

64 În al doilea rând, trebuie arătat că o excludere totală din schema de ajutoare pe cap de animal în cauză pentru perioada de 12 luni anterioară controlului, prevăzută la articolul 10c alineatul (3) din Regulamentul nr. 3887/92, precum cea dispusă în acțiunea principală, constituie în mod clar o „sancțiune administrativă" în sensul articolului 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2988/95 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 mai 2002, Schilling și Nehring, C-63/00, Rec., p. I-4483, punctele 26 și 27, precum și Hotărârea Gerken, citată anterior, punctul 50; a se vedea totodată, prin analogie, Hotărârea National Farmers' Union și alții, citată anterior, punctul 40, și Hotărârea Haug, citată anterior, punctul 21).

65 În ceea ce privește, în al treilea rând, întrebarea dacă acest sistem de sancțiuni a făcut obiectul vreunei „modificări ulterioare" în sensul articolului 2 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 2988/95, este necesar să fie amintit faptul că, după introducerea cererii de ajutor pe cap de animal care face obiectul acțiunii principale, Regulamentul nr. 3887/92 a fost abrogat și înlocuit de Regulamentul nr. 2419/2001.

66 Astfel cum a constatat chiar instanța de trimitere și astfel cum au considerat și toate persoanele interesate care au prezentat observații Curții, articolul 39 alineatul (1) din acest din urmă regulament, care, în forma sa modificată prin articolul 1 punctul 11 litera (a) din Regulamentul nr. 118/2004, a stabilit o limită maximă a reducerii aplicabile în cazul nerespectării, în ceea ce privește bovinele care nu fac obiectul unor cereri de ajutor, a normelor referitoare la identificare și la înregistrare instituite prin Regulamentul nr. 1760/2000, constituie o astfel de „modificare ulterioară" a sistemului de sancțiuni stabilit prin articolul 10c din Regulamentul nr. 3887/92. Într-adevăr, articolul 39 alineatul (1) menționat anterior, care a înlocuit articolul 10c, are drept scop să limiteze, în cadrul schemei de ajutor pentru bovine instituite de Regulamentul nr. 1254/1999, gravitatea sancțiunilor aplicabile în cazul comiterii acestei nereguli (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Campina, citată anterior, punctele 36-38).

67 În schimb, persoanele interesate au opinii divergente cu privire la aspectul dacă sistemul de sancțiuni prevăzut la articolele 66 și 67 din Regulamentul nr. 796/2004, care a intrat în vigoare după Regulamentul nr. 118/2004, constituie de asemenea o „modificare ulterioară" în sensul articolului 2 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 2988/95.

68 Comisia susține că aplicarea acestei din urmă dispoziții implică o apreciere diferită a legiuitorului comunitar în raport cu neregulile în cauză. Or, Comisia arată, tot astfel cum au făcut-o, în esență, și Amt și guvernul elen, că Regulamentul nr. 796/2004 a restructurat complet și a adaptat dispozițiile referitoare la sancțiuni la cerințele modificate ale schemei de plată unică și ale eco-condiționării instituite de Regulamentul nr. 1782/2003. Nici considerentele Regulamentului nr. 796/2004, nici contextul general al acestuia nu ar putea duce la concluzia că sancțiunile prevăzute la articolele 66 și 67 din acest regulament ar fi fost adoptate în scopul de a sancționa pe viitor într-un mod mai puțin sever anumite nereguli săvârșite sub imperiul sistemului anterior.

69 Domnul Jager consideră, în schimb, că aplicarea Regulamentului nr. 796/2004 nu ar putea fi exclusă în mod automat numai pentru motivul că acesta din urmă se înscrie în cadrul reformei PAC. Instanței de trimitere, precum și autorităților naționale competente le-ar reveni astfel sarcina de a lua în considerare, cât mai mult posibil, regulamentul amintit pentru a stabili, printr-un calcul comparativ efectuat pe baza datelor specifice din acțiunea principală, dacă aplicarea articolelor 66 și 67 din acesta duce la o sancțiune mai puțin severă în ceea ce privește neregula constatată.

70 În această privință, este necesar totuși să se constate că, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 71-73 din concluzii, sistemul de sancțiuni instituit la articolele 66 și 67 din Regulamentul nr. 796/2004 nu urmărește să modifice natura sau gravitatea sancțiunilor aplicabile în cadrul schemei de ajutor pentru bovine stabilită de Regulamentul nr. 1254/1999, ci are drept scop adaptarea acestora, începând cu momentul intrării în vigoare a Regulamentului nr. 1782/2003, la noul context legislativ rezultat ca urmare a reformei PAC, realizată de acest din urmă regulament, în vederea menținerii coerenței sistemului de sancțiuni aplicabil în cazul schemelor de ajutor în cauză din perspectiva principiilor care stau la baza acestei reforme. Sistemul instituit prin articolele 66 și 67 din Regulamentul nr. 796/2004 nu reflectă, prin urmare, o schimbare de optică a legiuitorului comunitar în ceea ce privește caracterul adecvat al sancțiunilor în raport cu gravitatea neregulii în cauză.

71 Într-adevăr, astfel cum reiese în special din articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, din considerentele (2) și (24) ale acestui regulament, precum și din considerentele (55) și (56) ale Regulamentului nr. 796/2004, sistemul de reduceri și de excluderi aplicabil în materie de eco-condiționare urmărește să îi încurajeze pe agricultori să respecte legislația comunitară existentă în diferite domenii ale eco-condiționării, în vederea integrării în PAC a normelor referitoare, printre altele, la sănătatea publică și la cea a animalelor, la mediu și la bunăstarea animalelor.

72 Este adevărat că, astfel cum a subliniat chiar Comisia în cursul ședinței, întrucât articolul 10c din Regulamentul nr. 3887/92 și articolul 39 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2419/2001, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 118/2004, prevăd aplicarea unor sancțiuni în cazul nerespectării, în ceea ce privește bovinele care nu fac obiectul unor cereri de ajutor, a normelor privind identificarea și înregistrarea instituite prin Regulamentul nr. 1760/2000, se poate considera că aceste articole urmăresc un obiectiv asemănător eco-condiționării.

73 Cu toate acestea, trebuie să se constate că respectarea acestor norme se înscrie în prezent, ca urmare a reformei PAC, într-un context legislativ fundamental diferit, care nu mai prevede un sistem de sprijinire a producției, ci de sprijinire a producătorului, sub forma unei plăți unice, condiționate de respectarea unei serii de norme în domenii precum sănătatea publică și cea a animalelor, mediul și bunăstarea animalelor. Aceste norme se încadrează astfel în prezent într-un sistem global în care, conform articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, pe de o parte, acestea sunt obligatorii pentru toți beneficiarii plăților directe în calitate de norme comune aplicabile tuturor schemelor de ajutoare avute în vedere de acest regulament și, prin urmare, nu sunt limitate numai la schemele de ajutor pentru bovine, iar pe de altă parte, nu reprezintă decât unele dintre normele care trebuie respectate în ceea ce privește eco-condiționarea.

74 Dat fiind acest obiectiv, legiuitorul comunitar a trebuit să adapteze sistemul reducerilor și al excluderilor aplicabile în cazul nerespectării normelor referitoare la identificarea și la înregistrarea bovinelor, instituite prin Regulamentul nr. 1760/2000, în ceea ce privește atât fundamentul sancțiunii, cât și cuantumul acesteia, pentru a se evita o discrepanță față de normele privind eco-condiționarea instituite între timp prin Regulamentul nr. 1782/2003.

75 Astfel, în ceea ce privește fundamentul sancțiunii, întrucât aceste norme referitoare la identificarea și înregistrarea bovinelor fac în prezent parte din normele comune pe care trebuie să le respecte toți beneficiarii plăților directe, reducerile și excluderile aplicabile în cazul nerespectării acestor norme, astfel cum sunt prevăzute la articolele 66 și 67 din Regulamentul nr. 796/2004, nu se mai aplică numai sumelor primite în temeiul schemelor de ajutor pentru bovine, ci, astfel cum prevede articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, valorii totale a plăților directe avute în vedere de acest din urmă regulament.

76 În această privință, trebuie de asemenea subliniat faptul că valoarea totală a plăților directe acordate în cadrul punerii în aplicare a reformei PAC nu corespunde valorii totale a plăților directe primite în cadrul reglementării aplicabile anterior acesteia.

77 Într-adevăr, astfel cum reiese din articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, valoarea totală a plăților directe pe baza căreia se determină reducerile stabilite de Regulamentul nr. 796/2004 este supusă modulării prevăzute la articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 și este, după caz, influențată de disciplina financiară instituită la articolul 11 din acesta.

78 În plus, această valoare totală poate fi afectată de posibilitatea acordată statelor membre, în conformitate cu articolele 58-63 din Regulamentul nr. 1782/2003, de a alege să efectueze, precum Republica Federală Germania, regionalizarea schemei de plată unică, această regionalizare implicând o determinare forfetară a plății unice în favoarea beneficiarilor stabiliți în regiunile avute în vedere.

79 În ceea ce privește cuantumul sancțiunii, întrucât normele referitoare la identificarea și înregistrarea bovinelor instituite prin Regulamentul nr. 1760/2000 nu mai constituie în prezent decât unele dintre normele care trebuie respectate în temeiul eco-condiționării, acest cuantum nu mai constă într-o reducere automată a ajutorului, care poate fi, după caz, plafonată și care este stabilită în funcție de numărul de cazuri de nerespectare raportat la numărul de bovine din exploatație, ci rezultă din aplicarea unor procente de reducere prestabilite, a căror valoare variază, conform articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, în funcție de gravitatea, de amploarea, de persistența și de repetarea fiecărui caz de nerespectare și pe baza cărora autoritățile competente, după ce au stabilit, în temeiul articolului 48 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 796/2004, un bilanț de evaluare a importanței cazurilor de nerespectare referitoare la fiecare dintre normele care privesc eco-condiționarea, pot hotărî să diminueze sau să crească procentul reducerii sau chiar să nu aplice nicio reducere.

80 De altfel, în temeiul articolului 66 alineatul (3) din Regulamentul nr. 796/2004, în situația în care se constată mai multe cazuri de neconformitate din diferite domenii supuse eco-condiționării, procentele de reducere corespunzătoare fiecărui caz se însumează, în limita unui anumit plafon.

81 Or, întrucât înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 1782/2003, normele care sunt în prezent obligatorii în temeiul eco-condiționării, altele decât cele instituite prin Regulamentul nr. 1760/2000, referitoare la identificarea și înregistrarea bovinelor, nu se numărau printre condițiile care trebuiau respectate pentru obținerea ajutorului pentru bovine și întrucât acestea nu făceau, așadar, obiectul controalelor efectuate de autoritățile competente, încălcarea acestora nu putea fi constatată de către aceste autorități în vederea aplicării de sancțiuni în ceea ce privește aceste ajutoare.

82 În aceste condiții, trebuie să se constate că, întrucât sistemul de sancțiuni prevăzut la articolele 66 și 67 din Regulamentul nr. 796/2004 este direct și strâns legat de reforma PAC realizată prin Regulamentul nr. 1782/2003, acesta nu ar putea fi transpus în ceea ce privește un caz de nerespectare a normelor menționate anterior, referitoare la identificarea și înregistrarea bovinelor, căruia i se aplică *ratione temporis* Regulamentul nr. 3887/92, fără a denatura sistemul eco-condiționării, astfel cum a fost conceput de legiuitorul comunitar în cadrul reformei PAC.

83 Prin urmare, fără a fi necesar să se examineze dacă aplicarea dispozițiilor acestui sistem de sancțiuni sau, după caz, a unora dintre acestea, presupunând că o astfel de aplicare ar fi posibilă, ar determina o sancțiune administrativă mai puțin severă într-o situație precum cea a domnului Jager, trebuie să se concluzioneze că, întrucât acest sistem nu constituie o „modificare ulterioară" în sensul articolului 2 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 2988/95 a sistemului de sancțiuni prevăzut de Regulamentul nr. 2419/2001, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 118/2004, acesta nu poate fi invocat într-un context precum cel din acțiunea principală.

84 În schimb, astfel cum a constatat chiar instanța de trimitere și astfel cum au considerat și toate persoanele interesate care au prezentat observații Curții, articolul 39 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2419/2001, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 118/2004, poate fi invocat într-un asemenea context. Într-adevăr, această dispoziție, care constituie o astfel de „modificare ulterioară" a articolului 10c din Regulamentul nr. 3887/92, după cum a fost constatat la punctul 66 din prezenta hotărâre, stabilește un sistem de sancțiuni mai puțin severe decât cele prevăzute în această din urmă dispoziție, întrucât a prevăzut, printre altele, o limită maximă a reducerii care poate fi aplicată. Instanței de trimitere îi revine, așadar, atribuția de a aplica retroactiv în cazul domnului Jager dispozițiile articolului 39 alineatul (1) menționat anterior.

85 Rezultă din cele ce precedă că trebuie să se răspundă la întrebarea preliminară că articolul 2 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 2988/95 trebuie interpretat în sensul că prevederile instituite prin articolele 66 și 67 din Regulamentul nr. 796/2004 nu se pot aplica retroactiv în cazul unei cereri de ajutor pe cap de animal care se încadrează în domeniul de aplicare *ratione temporis* a Regulamentului nr. 3887/92 și care a avut ca rezultat o excludere de la beneficiul ajutorului în temeiul articolului 10c din acest regulament.

Cu privire la cheltuielile de judecată

86 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Articolul 2 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare

ale Comunităților Europene trebuie interpretat în sensul că prevederile instituite prin articolele 66 și 67 din Regulamentul (CE) nr. 796/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de stabilire a normelor de aplicare a eco-condiționării, a modulării și a sistemului integrat de gestionare și control, prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori, astfel cum a fost modificat și rectificat prin Regulamentul (CE) nr. 239/2005 al Comisiei din 11 februarie 2005, nu se pot aplica retroactiv în cazul unei cereri de ajutor pe cap de animal care se încadrează în domeniul de aplicare *ratione temporis* a Regulamentului (CEE) nr. 3887/92 al Comisiei din 23 decembrie 1992 de stabilire a normelor de aplicare a sistemului integrat de gestionare și control pentru anumite scheme de ajutoare comunitare, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2801/1999 al Comisiei din 21 decembrie 1999, și care a avut ca rezultat o excludere de la beneficiul ajutorului în temeiul articolului 10c din acest regulament.

Semnături